

Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції в Україні станом на 01.01.2017 р.*

ВІЛ залишається однією з основних глобальних проблем: на сьогоднішній день хвороба забрала більше 35 мільйонів людських життів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я та ЮНЕЙДС, у світі живе з ВІЛ-інфекцією близько 37 мільйонів людей.

За оновленими оцінками щодо ВІЛ/СНІДу, в Україні на початок 2016 року мешкало 220 тисяч людей з ВІЛ усіх вікових категорій, у віковій групі 15-49 років рівень поширеності ВІЛ становив 0,9%.

За оперативними даними ДУ «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»:

- за період 1987–2016 рр. в країні офіційно зареєстровано 297 424 випадки ВІЛ-інфекції серед громадян України, у тому числі 92 897 випадків захворювання на СНІД та 41 710 випадків смерті від захворювань, зумовлених СНІДом;
- станом на 01.01.2017 р. під медичним наглядом перебуває майже 133 тисячі ВІЛ-інфікованих осіб, з них кожен третій має діагноз СНІД.

Південні регіони України, Дніпропетровська, Київська, Чернігівська, Донецька області та м. Київ є територіями з високим рівнем поширеності ВІЛ, західні області - з низьким рівнем. Більше половини усіх ВІЛ-інфікованих осіб, які офіційно перебувають під наглядом, проживають на територіях Дніпропетровської, Донецької, Одеської областей та м. Києва.

У 2016 р. в Україні відмічалось збільшення кількості зареєстрованих ВІЛ-інфікованих осіб – **17 066** проти 15 869 в 2015р., темп приросту становив + **7,5%**, показник захворюваності складав 40,0 на 100 тис. нас. проти 37,0 на 100 тис. нас. у попередньому році. Значні темпи приросту захворюваності на ВІЛ-інфекцію зареєстровано у Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Луганській, Миколаївській, Тернопільській, Харківській, Херсонській областях та м. Києві. Збільшення вперше зареєстрованих на більш ніж тисячу пацієнтів відбулось за рахунок залучення до медичного нагляду осіб з встановленими позитивними результатами обстеження на ВІЛ у попередні роки та активізації роботи Донецького, Луганського регіональних центрів СНІДу.

В структурі шляхів передачі ВІЛ продовжує зростати статевий шлях інфікування (61,6%). Найбільші темпи приросту частки даного шляху зареєстровано у Вінницькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Рівненській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій, Чернігівській областях. Актуальність парентерального шляху передачі при ін'єкційному введенні наркотичних препаратів залишається високою (21,8%), незважаючи на тенденцію до зниження у попередні роки. Частка зазначеного шляху передачі серед вперше зареєстрованих ВІЛ-інфікованих осіб у 2016 році була вагомою у Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Львівській, Полтавській, Харківській, Черкаській областях, м. Києві та зросла у Волинській, Київській, Тернопільській, Харківській, Чернівецькій областях.

У 2016 р. діагностовано **8 852** випадки СНІДу проти 8 468 у 2015 р., темп приросту склав **+ 4,5%**, показник захворюваності на СНІД – 20,7 на 100 тис. нас. проти 19,8 на 100 тис. нас. у попередньому році. Значні темпи приросту захворюваності на ВІЛ-інфекцію зареєстровано у Донецькій, Запорізькій, Київській, Луганській, Миколаївській, Рівненській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій областях та м. Києві.

За даними 2016 р. померло від СНІДу **3 253** особи проти 3 032 у 2015 р., темп приросту склав **+ 7,3%**, рівень смертності від СНІДу зріс до 7,6 на 100 тис. нас. проти 7,1 на 100 тис. нас. у попередньому році. Найвищі темпи приросту смертності від СНІДу зареєстровано у Вінницькій, Кіровоградській, Миколаївській, Рівненській, Сумській, Херсонській, Хмельницькій, Чернівецькій, Чернігівській областях. Зокрема, значне зростання смертності від СНІДу у Херсонській області пов'язане з заниженням відповідних показників у попередні роки.

Встановлено, що причина смерті 63 % померлих була безпосередньо пов'язана з ВІЛ-інфекцією, в 37 % випадків - не пов'язана з ВІЛ-інфекцією або залишилась невідомою. Основною причиною смерті у померлих від причин, безпосередньо пов'язаних з ВІЛ-інфекцією, в Україні залишається туберкульоз, який склав у 2016 р. 52% серед осіб, померлих від СНІДу.

В Україні активність епідемічного процесу ВІЛ-інфекції продовжує підтримуватись за рахунок прихованого компоненту. Майже половина оціночної кількості людей, які живуть з ВІЛ (ЛЖВ), не знає про свій ВІЛ-позитивний статус (за даними медичного обліку). Щорічно близько третини ВІЛ-позитивних осіб залишаються поза медичним обліком (26,4 % - 2016 р.). До того ж, четверта-п'ята частина ВІЛ-інфікованих, які перебувають на обліку, залишається поза медичним наглядом з різних причин кожного року. Більше 50-ти % (55,6 % - 2016 р.) осіб віком 15 років та старше виявляються вперше на 3 та 4 клінічних стадіях ВІЛ-інфекції.

В умовах розбудови системи громадського здоров'я пріоритетними кроками у боротьбі з епідемією ВІЛ-інфекції в країні залишаються: забезпечення рівного доступу до консультування і тестування на ВІЛ загального населення та представників груп ризику щодо інфікування ВІЛ, вчасне охоплення ВІЛ-інфікованих осіб послугами догляду та підтримки, антиретровірусним лікуванням, попередження нових випадків інфікування ВІЛ. Розширення обсягів антиретровірусної терапії дозволяє ЛЖВ отримати шанс на якісне та продуктивне життя та розширює можливості попередження подальшої передачі ВІЛ.

**без урахування даних тимчасово окупованої території АР Крим з 2014 року, частини території проведення антитерористичної операції – з 2015 року*

**Захворюваність на ВІЛ-інфекцію, СНІД та смертність від СНІДу
в Україні в 2016 р.**

Регіони	ВІЛ-інфекція*		СНІД		Смерті від СНІДу	
	абс. чис.	на 100 тис. нас.	абс. чис.	на 100 тис. нас.	абс. чис.	на 100 тис. нас.
Україна	17 066	40,0	8 852	20,7	3 253	7,6
Вінницька	299	18,7	167	10,5	51	3,2
Волинська	254	24,4	128	12,3	55	5,3
Дніпропетровська	3 085	95,1	1 982	61,1	1 007	31,0
Донецька**	1 432	33,6	871	20,5	347	8,2
Житомирська	455	36,5	205	16,5	88	7,1
Закарпатська	105	8,3	54	4,3	10	0,8
Запорізька	719	41,1	447	25,6	143	8,2
Івано-Франківська	166	12,0	65	4,7	32	2,3
Київська	1 075	62,0	467	26,9	113	6,5
Кіровоградська	431	44,4	162	16,7	104	10,7
Луганська**	256	11,6	133	6,0	42	1,9
Львівська	490	19,3	176	6,9	73	2,9
Миколаївська	1 031	89,3	439	38,0	132	11,4
Одеська	2 157	90,3	1 428	59,8	334	14,0
Полтавська	401	28,0	209	14,6	78	5,4
Рівненська	253	21,8	100	8,6	30	2,6
Сумська	203	18,3	91	8,2	26	2,3
Тернопільська	130	12,2	47	4,4	15	1,4
Харківська	618	22,8	271	10,0	63	2,3
Херсонська	583	55,0	212	20,0	74	7,0
Хмельницька	200	15,5	138	10,7	57	4,4
Черкаська	566	45,7	249	20,1	72	5,8
Чернівецька	97	10,7	38	4,2	18	2,0
Чернігівська	462	44,4	238	22,9	88	8,5
м. Київ	1 598	55,0	535	18,4	201	6,9

*включно діти, народжені ВІЛ-інфікованими жінками, з невизначеним ВІЛ-статусом

**без урахування даних частини території проведення антитерористичної операції

**Поширеність ВІЛ-інфекції та СНІДу серед громадян України
на 01.01.2017 р. (за даними медичного обліку)**

Регіони	ВІЛ-інфіковані особи*		Хворі на СНІД	
	абс. чис.	на 100 тис. нас.	абс. чис.	на 100 тис. нас.
Україна	132 945	313,3	38 730	91,3
Вінницька	2 642	166,6	1 094	69,0
Волинська	2 018	194,1	623	59,9
Дніпропетровська	26 338	815,1	7 986	247,1
Донецька**	13 305	314,2	4 727	111,6
Житомирська	3 044	244,7	866	69,6
Закарпатська	484	38,5	159	12,7
Запорізька	4 364	250,7	1 558	89,5
Івано-Франківська	953	69,2	385	28,0
Київська	6 453	373,4	2 170	125,6
Кіровоградська	2 590	269,5	490	51,0
Луганська**	2 072	94,5	460	21,0
Львівська	3 263	129,6	1 012	40,2
Миколаївська	8 381	728,4	1 510	131,2
Одеська	19 731	830,2	6 383	268,6
Полтавська	3 358	236,5	1 037	73,0
Рівненська	1 777	153,1	359	30,9
Сумська	1 411	127,9	427	38,7
Тернопільська	983	93,0	173	16,4
Харківська	3 725	138,6	847	31,5
Херсонська	4 214	399,3	897	85,0
Хмельницька	1 985	154,6	665	51,8
Черкаська	3 504	284,8	1 118	90,9
Чернівецька	870	96,1	257	28,4
Чернігівська	3 742	364,2	968	94,2
м. Київ	11 738	409,5	2 559	89,3

*включно діти, народжені ВІЛ-інфікованими жінками, з невизначеним ВІЛ-статусом

**без урахування даних частини території проведення антитерористичної операції